

BÀI 25 : KIM LOẠI KIỀM VÀ HỢP CHẤT CỦA KIM LOẠI KIỀM

PHẦN A : KIM LOẠI KIỀM

I. Vị trí và cấu tạo nguyên tử

1. Vị trí của kim loại kiềm trong bảng tuần hoàn

Sáu nguyên tố hoá học đứng sau các nguyên tố khí hiếm là liti (Li), natri (Na), kali (K), rubiđi (Rb), xesi (Cs), franxi (Fr) được gọi là các kim loại kiềm. Các kim loại kiềm thuộc nhóm IA, đứng ở đầu mỗi chu kì (trừ chu kì 1).

2. Cấu tạo và tính chất của nguyên tử kim loại kiềm

Cấu hình electron : Kim loại kiềm là những nguyên tố s. Lớp electron ngoài cùng của nguyên tử chỉ có 1e, ở phân lớp ns^1 (n là số thứ tự của chu kì). So với những electron khác trong nguyên tử thì electron ns^1 ở xa hạt nhân nguyên tử nhất, do đó dễ tách khỏi nguyên tử.

Năng lượng ion hoá : Các nguyên tử kim loại kiềm có năng lượng ion hoá I_1 nhỏ nhất so với các kim loại khác. Ví dụ :

Kim loại :	Na	Mg	Al	Fe	Zn
I_1 (kJ/mol):	497	738	578	759	906

Do vậy, các kim loại kiềm có tính khử rất mạnh :

Trong nhóm kim loại kiềm, năng lượng ion hoá I_1 giảm dần từ Li đến Cs.

Số oxi hoá : Trong các hợp chất, nguyên tố kim loại kiềm chỉ có số oxi hoá +1.

Thế điện cực chuẩn : Các cặp oxi hoá - khử M^+/M của kim loại kiềm đều có thế điện cực chuẩn có giá trị rất âm.

II. Tính chất vật lí

Bảng : Một số hằng số vật lí của kim loại kiềm

Nguyên tố	Li	Na	K	Rb	Cs
Nhiệt độ sôi (°C)	1330	892	760	688	690
Nhiệt độ nóng chảy (°C)	180	98	64	39	29
Khối lượng riêng (g/cm ³)	0,53	0,97	0,86	1,53	1,90
Độ cứng (kim cương có độ cứng là 10)	0,6	0,4	0,5	0,3	0,2
Mạng tinh thể	Lập phương tâm khối				

III. Tính chất hóa học

Bảng : Một số đại lượng đặc trưng của kim loại kiềm

Nguyên tố	Li	Na	K	Rb	Cs
Cấu hình electron	[He]2s ¹	[Ne]3s ¹	[Ar]4s ¹	[Kr]5s ¹	[Xe]6s ¹
Bán kính nguyên tử (nm)	0,123	0,157	0,203	0,216	0,235
Năng lượng ion hoá I_1 (kJ/mol)	520	497	419	403	376
Độ âm điện	0,98	0,93	0,82	0,82	0,79
Thế điện cực chuẩn $E^\circ_{M^+/M}$ (V)	- 3,05	- 2,71	- 2,93	- 2,92	- 2,92

Các nguyên tử kim loại kiềm đều có năng lượng ion hoá I_1 thấp và thế điện cực chuẩn E° có giá trị rất âm. Vì vậy kim loại kiềm có tính khử rất mạnh.

1. Tác dụng với phi kim

Hầu hết các kim loại kiềm có thể khử được các phi kim. Ví dụ, kim loại Na cháy trong môi trường khí oxi khô tạo ra natri peoxit Na_2O_2 . Trong hợp chất peoxit, oxi có số oxi hoá -1 :

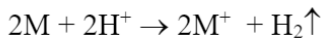

Natri tác dụng với oxi trong không khí khô ở nhiệt độ phòng, tạo ra Na_2O :

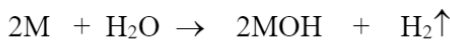
2. Tác dụng với axit

Do thế điện cực chuẩn của cặp oxi hoá - khử $E_{2\text{H}^+/\text{H}_2}^\circ = 0,00 \text{ V}$, thế điện cực chuẩn của cặp oxi hoá - khử của kim loại kiềm có giá trị từ $-3,05 \text{ V}$ đến $-2,94 \text{ V}$, nên các kim loại kiềm đều có thể khử dễ dàng ion H^+ của dung dịch axit (HCl , H_2SO_4 loãng) thành khí H_2 (phản ứng gây nổ nguy hiểm) :

3. Tác dụng với nước

Vì thế điện cực chuẩn $E_{\text{M}^+/\text{M}}^\circ$ của kim loại kiềm nhỏ hơn nhiều so với thế điện cực chuẩn của nước ($E_{\text{H}_2\text{O}/\text{H}_2}^\circ = -0,41 \text{ V}$) nên kim loại kiềm khử được nước dễ dàng, giải phóng khí hiđro :

Do vậy, các kim loại kiềm được bảo quản bằng cách ngâm chìm trong dầu hoả.

IV. Ứng dụng và điều chế

1. Ứng dụng của kim loại kiềm

Kim loại kiềm có nhiều ứng dụng quan trọng :

Chế tạo hợp kim có nhiệt độ nóng chảy thấp dùng trong thiết bị báo cháy,...

Các kim loại kali và natri dùng làm chất trao đổi nhiệt trong một vài loại lò phản ứng hạt nhân.

Kim loại xesi dùng chế tạo tế bào quang điện.

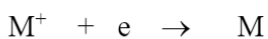
Kim loại kiềm được dùng để điều chế một số kim loại hiếm bằng phương pháp nhiệt luyện.

Kim loại kiềm được dùng làm chất xúc tác trong nhiều phản ứng hữu cơ.

2. Điều chế kim loại kiềm

Kim loại kiềm dễ bị oxi hoá thành ion dương, do vậy trong tự nhiên kim loại kiềm chỉ tồn tại ở dạng hợp chất.

Điều chế kim loại kiềm bằng cách khử ion của chúng :

Tuy nhiên, không có chất nào khử được ion kim loại kiềm.

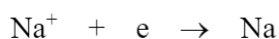
Phương pháp duy nhất điều chế kim loại kiềm là điện phân nóng chảy hợp chất halogenua của kim loại kiềm.

Ví dụ, điện phân muối NaCl nóng chảy.

Để hạ nhiệt độ nóng chảy của NaCl ở 800°C xuống nhiệt độ thấp hơn, người ta dùng hỗn hợp gồm 2 phần NaCl và 3 phần CaCl_2 theo khối lượng. Hỗn hợp này có nhiệt độ nóng chảy dưới 600°C . Cực dương (anot) bằng than chì (graphit), cực âm (catot) bằng thép. Giữa hai cực có vách ngăn bằng thép.

Các phản ứng xảy ra ở các điện cực :

Ở catot (cực âm) xảy ra sự khử ion Na^+ thành kim loại Na :

Ở anot (cực dương) xảy ra sự oxi hoá ion Cl^- thành Cl_2 :

Phương trình điện phân : $2\text{NaCl} \xrightarrow{\text{đpnc}} 2\text{Na} + \text{Cl}_2\uparrow$

PHẦN B : MỘT SỐ HỢP CHẤT QUAN TRỌNG CỦA KIM LOẠI KIỀM

I. Natri hidroxit, NaOH

1. Tính chất

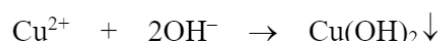
Natri hidroxit là chất rắn, không màu, dễ hút ẩm, dễ nóng chảy (322°C), tan nhiều trong nước.

Natri hidroxit là bazơ mạnh, khi tan trong nước nó phân li hoàn toàn thành ion :

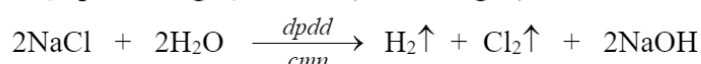
Tác dụng với axit, oxit axit tạo thành muối và nước.

Tác dụng với một số dung dịch muối, tạo ra bazơ không tan. Ví dụ :

2. Điều chế

Điện phân dung dịch NaCl (có vách ngăn) :

Dung dịch NaOH thu được có lẫn nhiều NaCl. Người ta cho dung dịch bay hơi nước nhiều lần, NaCl ít tan so với NaOH nên kết tinh trước. Tách NaCl ra khỏi dung dịch, còn lại là dung dịch NaOH.

II. Natri hidrocacbonat và natri cacbonat

1. Natri hidrocacbonat, NaHCO₃

a. Tính chất

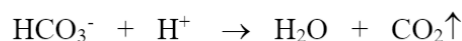
NaHCO₃ ít tan trong nước.

Bị phân huỷ bởi nhiệt :

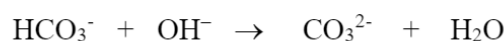
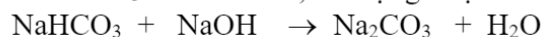
Tính lưỡng tính :

- NaHCO₃ là muối của axit yếu, tác dụng được với nhiều axit :

Trong phản ứng này, ion HCO_3^- nhận proton, thể hiện tính chất của bazơ.

- NaHCO₃ là muối axit, tác dụng được với dung dịch bazơ tạo ra muối trung hoà :

Trong phản ứng này, ion HCO_3^- nhường proton, thể hiện tính chất của axit.

● **Nhận xét** : Muối NaHCO₃ có tính lưỡng tính, là tính chất của ion HCO_3^- : Khi tác dụng với axit, nó thể hiện tính bazơ ; khi tác dụng với bazơ, nó thể hiện tính axit. Tuy nhiên, tính bazơ chiếm ưu thế nên dung dịch NaHCO₃ có tính bazơ.

b. Ứng dụng

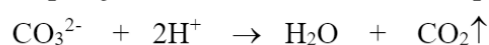
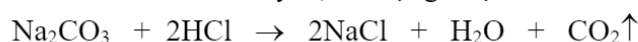
Natri hidrocacbonat được dùng trong y học, công nghệ thực phẩm, chế tạo nước giải khát,...

2. Natri cacbonat, Na₂CO₃

a. Tính chất

Natri cacbonat dễ tan trong nước, nóng chảy ở 850°C.

Na₂CO₃ là muối của axit yếu, tác dụng được với nhiều axit :

Ion CO_3^{2-} nhận proton, có tính chất của một bazơ. Muối Na₂CO₃ có tính bazơ.

b. Ứng dụng

Muối natri cacbonat là nguyên liệu trong công nghiệp sản xuất thủy tinh, xà phòng, giấy, dệt và điều chế nhiều muối khác. Dung dịch natri cacbonat dùng để tẩy sạch vết dầu mỡ bám trên chi tiết máy trước khi sơn, tráng kim loại. Natri cacbonat còn được dùng trong công nghiệp sản xuất chất tẩy rửa.

BÀI 25: KIM LOẠI KIỀM VÀ HỢP CHẤT

A- Giáo Khoa

Câu 1. Cấu hình electron lớp ngoài cùng của nguyên tử kim loại kiềm là

- A. ns^2np^2 B. ns^2np^1 C. ns^1 D. ns^2

Câu 2. Kim loại nào sau đây là kim loại kiềm?

- A. Na.   B. Ca.   C. Al.   D. Fe.

Câu 3. Kim loại nào sau đây là kim loại kiềm?

- A. Al.   B. Li.   C. Ca.   D. Mg.

Câu 4. Cho dãy các kim loại: Na, Al, Fe, K. Số kim loại kiềm trong dãy là

- A. 4.   B. 3.   C. 1.   D. 2.

Câu 5. Cấu hình electron của nguyên tử Na ($Z=11$)

- A. $1s^22s^22p^63s^2$.   B. $1s^22s^22p^6$.   C. $1s^22s^22p^63s^1$.   D. $1s^22s^22p^63s^23p^1$.

Câu 6. Cation M^+ có cấu hình electron lớp ngoài cùng $2s^22p^6$ là

- A. Na^+ .   B. Li^+ C. Rb^+ D. K^+

Câu 7. Công thức chung của oxit kim loại thuộc phân nhóm chính nhóm I là

- A. R_2O_3 .   B. RO_2 .   C. R_2O .   D. RO .

Câu 8. Trong hợp chất, các kim loại kiềm có số oxi hóa là

- A. +1.   B. +2.   C. +4.   D. +3.

Câu 9. Trong phòng thí nghiệm, kim loại Na được bảo quản bằng cách ngâm trong chất lỏng nào sau đây?

- A. Nước.   B. Dầu hỏa.   C. Giấm ăn.   D. Ancol etylic.

Câu 10. Cho dãy các kim loại: Na, Cu, Al, Cr. Kim loại mềm nhất trong dãy là

- A. Cu.   B. Al.   C. Cr.   D. Na.

Câu 11. Cho dãy các kim loại: Cs, Cr, Rb, K. Ở điều kiện thường, kim loại cứng nhất trong dãy là

- A. Cr.   B. Rb.   C. Cs.   D. K.

Câu 12. Kim loại nào sau đây phản ứng được với dung dịch H_2SO_4 loãng?

- A. Au.   B. Ag.   C. Na.   D. Cu.

Câu 13. Kim loại nào sau đây tan trong nước ở điều kiện thường?

- A. Cu.   B. Fe.   C. Na.   D. Al.

Câu 14. Kim loại phản ứng với nước ở nhiệt độ thường là

- A. Fe.   B. Cu.   C. Be.   D. K.

Câu 15. Kim loại nào sau đây thường được điều chế bằng cách điện phân muối clorua nóng chảy?

- A. Zn.   B. Fe.   C. Na.   D. Cu.

Câu 16. Điều chế kim loại K bằng phương pháp

- A. dùng khí CO khử ion K^+ trong K_2O ở nhiệt độ cao
B. điện phân dung dịch KCl có màng ngăn
C. điện phân KCl nóng chảy
D. điện phân dung dịch KCl không có màng ngăn

Câu 17. Chất nào sau đây gọi là xút ăn da?

- A. $NaNO_3$.   B. $NaHCO_3$.   C. Na_2CO_3 .   D. NaOH.

Câu 18. Thành phần chính của muối ăn là

- A. $Mg(NO_3)_2$.   B. NaCl.   C. $BaCl_2$.   D. $CaCO_3$.

Câu 19. Chất nào sau đây **không** phản ứng với dung dịch NaOH?

- A. Cl_2 .   B. Al.   C. CO_2 .   D. CuO.

Câu 20. Trong công nghiệp, natri hiđroxit được sản xuất bằng phương pháp

- A. điện phân dung dịch NaCl, không có màng ngăn điện cực.
B. điện phân dung dịch $NaNO_3$, không có màng ngăn điện cực.
C. điện phân dung dịch NaCl, có màng ngăn điện cực.
D. điện phân NaCl nóng chảy.

Câu 21. Chất có tính lưỡng tính là

A. NaOH   B. KNO₃   C. NaHCO₃   D. NaCl

Câu 22. Khi nhiệt phân hoàn toàn NaHCO₃ thì sản phẩm của phản ứng nhiệt phân là

A. NaOH, CO₂, H₂.   B. Na₂O, CO₂, H₂O.   C. Na₂CO₃, CO₂, H₂O.   D. NaOH, CO₂, H₂O.

Câu 23. Chất nào sau đây tác dụng được với dung dịch KHCO₃ ?

A. K₂SO₄.   B. KNO₃.   C. HCl.   D. KCl.

Câu 24. Dung dịch Na₂CO₃ tác dụng được với dung dịch nào sau đây?

A. Na₂SO₄.   B. KNO₃.   C. KOH.   D. CaCl₂.

Câu 25. Dung dịch nào sau đây phản ứng với dung dịch HCl dư tạo ra chất khí?

A. Ba(OH)₂.   B. Na₂CO₃.   C. K₂SO₄.   D. Ca(NO₃)₂.

Câu 26. Chất nào sau đây **không** tác dụng với dung dịch NaOH ?

A. FeCl₂.   B. CuSO₄.   C. MgCl₂.   D. KNO₃.

Câu 27. Cặp chất **không** xảy ra phản ứng là

A. dung dịch NaNO₃ và dung dịch MgCl₂.   B. Na₂O và H₂O.
C. dung dịch AgNO₃ và dung dịch KCl   D. dung dịch NaOH và Al₂O₃

Câu 28. Phản ứng nhiệt phân **không** đúng là

A. $2\text{KNO}_3 \xrightarrow{t^0} 2\text{KNO}_2 + \text{O}_2$.   B. $\text{NH}_4\text{NO}_2 \xrightarrow{t^0} \text{N}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$.
C. $\text{NH}_4\text{Cl} \xrightarrow{t^0} \text{NH}_3 + \text{HCl}$.   D. $\text{NaHCO}_3 \xrightarrow{t^0} \text{NaOH} + \text{CO}_2$.

Câu 29. Dung dịch nào dưới đây khi phản ứng hoàn toàn với dung dịch NaOH dư, thu được kết tủa trắng?

A. Ca(HCO₃)₂.   B. FeCl₃.   C. AlCl₃.   D. H₂SO₄.

Câu 30. Cho các hidroxit: NaOH, Mg(OH)₂, Fe(OH)₃, Al(OH)₃. Hidroxit có tính bazơ mạnh nhất là

A. Al(OH)₃.   B. NaOH.   C. Mg(OH)₂.   D. Fe(OH)₃.

Câu 31. Phát biểu nào sau đây **không** đúng?

A. Các kim loại kiềm đều mềm và nhẹ.
B. Các kim loại kiềm đều có nhiệt độ nóng chảy rất cao.
C. Các kim loại kiềm đều có tính khử mạnh.
D. Các nguyên tử kim loại kiềm đều có cấu hình electron lớp ngoài cùng là ns¹.

Câu 32. Khi nói về kim loại kiềm, phát biểu nào sau đây là **sai**?

A. Các kim loại kiềm có màu trắng bạc và có ánh kim.
B. Trong tự nhiên, các kim loại kiềm chỉ tồn tại ở dạng hợp chất.
C. Từ Li đến Cs khả năng phản ứng với nước giảm dần.
D. Kim loại kiềm có nhiệt độ nóng chảy và nhiệt độ sôi thấp.

Câu 33. Phát biểu nào sau đây là **sai**?

A. Các kim loại kiềm có bán kính nguyên tử lớn hơn so với các kim loại cùng chu kì.
B. Các kim loại kiềm có màu trắng bạc và có ánh kim.
C. Các kim loại kiềm có nhiệt độ nóng chảy tăng dần từ Li đến Cs.
D. Các kim loại kiềm đều là kim loại nhẹ.

Câu 34. Dẫn hỗn hợp khí gồm CO₂, O₂, N₂ và H₂ qua dung dịch NaOH. Khí bị hấp thụ là

A. CO₂.   B. O₂.   C. H₂.   D. N₂.

Câu 35. Cho dãy các chất sau: Cu, Al, KNO₃, FeCl₃. Số chất trong dãy tác dụng được với dung dịch NaOH là

A. 1.   B. 2.   C. 4.   D. 3.

Câu 36. Cho dãy chuyển hoá sau: $\text{X} + \xrightarrow{+\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}} \text{Y} \xrightarrow{+\text{NaOH}} \text{X}$. Công thức của X là

A. NaHCO₃.   B. Na₂O.   C. NaOH.   D. Na₂CO₃.

Câu 37. Cho sơ đồ phản ứng: $\text{NaCl} \rightarrow (\text{X}) \rightarrow \text{NaHCO}_3 \rightarrow (\text{Y}) \rightarrow \text{NaNO}_3$. X và Y có thể là

A. NaOH và NaClO.   B. Na₂CO₃ và NaClO.   C. NaClO₃ và Na₂CO₃.   D. NaOH và Na₂CO₃.

Câu 38. Có thể dùng NaOH (ở thể rắn) để làm khô các chất khí

A. NH₃, SO₂, CO, Cl₂.   B. N₂, NO₂, CO₂, CH₄, H₂.
C. NH₃, O₂, N₂, CH₄, H₂.   D. N₂, Cl₂, O₂, CO₂, H₂.

B. Các dạng bài tập của kim loại kiềm và hợp chất.

Dạng 1. Phản ứng với nước

Câu 39. Cho 3,9 gam kali vào 101,8 gam nước thu được dung dịch KOH có nồng độ % là bao nhiêu ?

- A. 5,31%.   B. 5,20%.   C. 5,30%.   D. 5,50%.

Câu 40. Cho m gam Na tan hết vào 500 ml dung dịch Ba(OH)₂ 0,04M được 500 ml dung dịch có pH = 13. Giá trị của m là

- A. 0,23 gam.   B. 0,46 gam.   C. 1,15 gam.   D. 0,276 gam.

Câu 41. Cho 4,017 gam một kim loại kiềm X hòa tan vào nước dư được dung dịch Y. Trung hòa dung dịch Y cần vừa đủ 0,103 mol HCl. Kim loại X là :

- A. Na.   B. Li.   C. Rb.   D. K.

Câu 42. Hỗn hợp X gồm hai kim loại A, B nằm kế tiếp nhau trong cùng nhóm IA. Lấy 6,2 gam X hoà tan hoàn toàn vào nước thu được 2,24 lít hydro (đktc). A, B là :

- A. Li, Na.   B. Na, K.   C. K, Rb.   D. Rb, Cs.

Câu 43. Cho 3,6 gam hỗn hợp X gồm K và một kim loại kiềm M tác dụng vừa hết với nước, thu được 2,24 lít H₂ ở 0,5 atm và 0°C. Biết số mol kim loại M trong hỗn hợp lớn hơn 10% tổng số mol 2 kim loại. M là kim loại :

- A. K.   B. Na.   C. Li.   D. Rb.

Dạng 2. Phản ứng với axit

Câu 44. A là hỗn hợp 2 kim loại kiềm X và Y thuộc 2 chu kì kế tiếp. Nếu cho A tác dụng vừa đủ với dung dịch HCl thì thu được a gam 2 muối, còn nếu cho A tác dụng vừa đủ với dung dịch H₂SO₄ thì thu được 1,1807a gam 2 muối. X và Y là

- A. Li và Na.   B. Na và K.   C. K và Rb.   D. Rb và Cs.

Câu 45. Hòa tan hết một lượng Na vào dung dịch HCl 10% thu được 46,88 gam dung dịch gồm NaCl và NaOH và 1,568 lít H₂ (đktc). Nồng độ % NaCl trong dung dịch thu được là :

- A. 14,97.   B. 12,48.   C. 12,68.   D. 15,38.

Câu 46. Cho Na dư tác dụng với a gam dung dịch CH₃COOH. Kết thúc phản ứng, thấy khối lượng H₂ sinh ra là $\frac{11a}{240}$ gam. Vậy nồng độ C% dung dịch axit là

- A. 10%.   B. 25%.   C. 4,58%.   D. 36%.

Câu 47. Cho x gam dung dịch H₂SO₄ nồng độ y% tác dụng hết với một lượng dư hỗn hợp khối lượng Na, Mg. Lượng H₂ (khí duy nhất) thu được bằng 0,05x gam. Nồng độ phần trăm của dung dịch H₂SO₄ là :

- A. 15,5%.   B. 15,81%.   C. 18,5%.   D. 8,45% .

Dạng 3. Pha chế dung dịch kiềm

Câu 48. Để thu được 500 gam dung dịch KOH 25% cần lấy m₁ gam dung dịch KOH 35% pha với m₂ gam dung dịch KOH 15%. Giá trị m₁ và m₂ lần lượt là :

- A. 400 và 100.   B. 325 và 175.   C. 300 và 200.   D. 250 và 250.

Câu 49. Từ 20 gam dung dịch NaOH 40% và nước cất pha chế dung dịch NaOH 16%. Khối lượng nước (gam) cần dùng là :

- A. 27.   B. 25,5.   C. 54.   D. 30.

Câu 50. Hoà tan 200 gam dung dịch NaOH 10% với 600 gam dung dịch NaOH 20% được dung dịch A. Nồng độ % của dung dịch A là :

- A. 18%.   B. 16%.   C. 17,5%.   D. 21,3%.

Câu 51. Từ 300 ml dung dịch NaOH 2M và nước cất, pha chế dung dịch NaOH 0,75M. Thể tích nước cất (ml) cần dùng là :

- A. 150.   B. 500.   C. 250.   D. 350.

Câu 52. Pha loãng 1 lít dung dịch NaOH có pH = 13 bằng bao nhiêu lít nước để được dung dịch mới có pH = 11 ?

- A. 9.   B. 99.   C. 10.   D. 100.

Dạng 4. Dung dịch kiềm phản ứng với dung dịch axit

Câu 53. Trộn 3 dung dịch HNO_3 0,3M; H_2SO_4 0,2M và H_3PO_4 0,1M với những thể tích bằng nhau thu được dung dịch X. Dung dịch Y gồm KOH 0,1M và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,2M. Để trung hòa 300 ml dung dịch X cần vừa đủ V ml dung dịch Y. Giá trị của V là :

- A. 600.   B. 1000.   C. 333,3.   D. 200.

Câu 54. Cho một mẫu hợp kim Na-Ba tác dụng với nước (dư), thu được dung dịch X và 3,36 lít H_2 (đktc). Thể tích dung dịch axit H_2SO_4 2M cần dùng để trung hòa dung dịch X là :

- A. 150 ml.   B. 75 ml.   C. 60 ml.   D. 30 ml.

Câu 55. Trộn 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm H_2SO_4 0,05M và HCl 0,1M với 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm NaOH 0,2M và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,1M thu được dung dịch X. Dung dịch X có pH là :

- A. 1,2.   B. 1,0.   C. 12,8.   D. 13,0.

Câu 56. Trộn 250 ml dung dịch chứa hỗn hợp HCl 0,08M và H_2SO_4 0,01M với 250 ml dung dịch NaOH aM thu được 500 ml dung dịch có pH = 12. Giá trị a là :

- A. 0,13M.   B. 0,12M.   C. 0,14M.   D. 0,10M.

Câu 57. Trộn lẫn 3 dung dịch H_2SO_4 0,1M, HNO_3 0,2M và HCl 0,3M với những thể tích bằng nhau thu được dung dịch A. Lấy 300 ml dung dịch A cho phản ứng với V lít dung dịch B gồm NaOH 0,2M và KOH 0,29M thu được dung dịch C có pH = 2. Giá trị V là :

- A. 0,134 lít.   B. 0,214 lít.   C. 0,414 lít.   D. 0,424 lít.

Câu 58. Dung dịch A gồm HCl 0,2M ; HNO_3 0,3M ; H_2SO_4 0,1M ; HClO_4 0,3M, dung dịch B gồm KOH 0,3M ; NaOH 0,4M ; $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,15M. Cần trộn A và B theo tỉ lệ thể tích là bao nhiêu để được dung dịch có pH = 13 ?

- A. 11 : 9.   B. 9 : 11.   C. 101 : 99.   D. 99 : 101.

Dạng 5. Dung dịch NaOH, KOH phản ứng với dung dịch H_3PO_4 hoặc P_2O_5

Câu 59. Cho 200 ml dung dịch NaOH 1M tác dụng với 200 ml dung dịch H_3PO_4 0,5M, muối thu được có khối lượng là :

- A. 14,2 gam.   B. 15,8 gam.   C. 16,4 gam.   D. 11,9 gam.

Câu 60. Cho 14,2 gam P_2O_5 vào 200 gam dung dịch NaOH 8% thu được dung dịch A. Muối thu được và nồng độ % tương ứng là :

- A. Na_2HPO_4 và 11,2%.   B. Na_3PO_4 và 7,66%.
C. Na_2HPO_4 và 13,26%.   D. Na_2HPO_4 ; NaH_2PO_4 đều là 7,66%.

Câu 61. Cho 100 ml dung dịch NaOH 4M tác dụng với 100 ml dung dịch H_3PO_4 aM thu được 25,95 gam hai muối. Giá trị của a là:

- A. 1.   B. 1,75.   C. 1,25.   D. 1,5.

Dạng 6. Dung dịch NaOH, KOH phản ứng với CO_2 , SO_2

Câu 62. Nung 13,4 gam hỗn hợp 2 muối cacbonat của 2 kim loại hóa trị II, sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được 6,8 gam chất rắn và khí X. Lượng khí X sinh ra cho hấp thụ vào 75 ml dung dịch NaOH 1M. Khối lượng muối khan thu được sau phản ứng là :

- A. 4,2 gam.   B. 6,5 gam.   C. 6,3 gam.   D. 5,8 gam.

Câu 63. Hấp thụ hoàn toàn 2,24 lít CO_2 (đktc) vào 100 ml dung dịch gồm K_2CO_3 0,2M và KOH x mol/lít, sau khi các phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được dung dịch Y. Cho toàn bộ Y tác dụng với dung dịch BaCl_2 (dư), thu được 11,82 gam kết tủa. Giá trị của x là :

- A. 1,0.   B. 1,4.   C. 1,2.   D. 1,6.

Dạng 8. Dung dịch muối CO_3^{2-} và HCO_3^- phản ứng từ từ với dung dịch axit hoặc ngược lại

Câu 64. Dung dịch X chứa hỗn hợp gồm Na_2CO_3 1,5M và KHCO_3 1M. Nhỏ từ từ từng giọt cho đến hết 200 ml dung dịch HCl 1M vào 100 ml dung dịch X, sinh ra V lít khí (đktc). Cho dư dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ vào dung dịch X, thu được m gam kết tủa. Giá trị của m và V là :

- A. 19,7 và 4,48.   B. 39,4 và 1,12.   C. 19,7 và 2,24.   D. 39,4 và 3,36.

Câu 65. Trộn 100 ml dung dịch A gồm KHCO_3 1M và K_2CO_3 1M vào 100 ml dung dịch B gồm NaHCO_3 1M và Na_2CO_3 1M thu được dung dịch C. Nhỏ từ từ 100 ml dung dịch D gồm H_2SO_4 1M và HCl 1M vào dung dịch C thu được V lít CO_2 (đktc) và dung dịch E. Cho dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ tới dư vào dung dịch E thì thu được m gam kết tủa. Giá trị của m và V lần lượt là :

A. 82,4 gam và 2,24 lít.

B. 4,3 gam và 1,12 lít.

C. 43 gam và 2,24 lít.

D. 3,4 gam và 5,6 lít.

Câu 66. Hấp thụ hoàn toàn 13,44 lít CO_2 (đktc) bằng 500 ml dung dịch NaOH aM thu được dung dịch X. Cho từ từ 200 ml dung dịch HCl 1M vào X có 1,12 lít khí (đktc) thoát ra. Giá trị của a là :

A. 1,5M.

B. 1,2M.

C. 2,0M.

D. 1,0M.

Câu 67. Thêm từ từ đến hết dung dịch chứa 0,2 mol KHCO_3 và 0,1 mol K_2CO_3 vào dung dịch chứa 0,3 mol HCl . Thể tích khí CO_2 (đktc) thu được là :

A. 4,48 lít.

B. 5,04 lít.

C. 3,36 lít.

D. 6,72 lít.

Câu 68. Cho từ từ 100 ml dung dịch HCl x mol/l vào 100 ml dung dịch Na_2CO_3 y mol/l thu được 1,12 lít CO_2 (đktc). Nếu làm ngược lại thu được 2,24 lít CO_2 (đktc). Giá trị x, y lần lượt là :

A. 1,5M và 2M.

B. 1M và 2M.

C. 2M và 1,5M.

D. 1,5M và 1,5M.

Dạng 9. Phản ứng của muối cacbonat, hidrocacbon với axit dư

Câu 69. Hòa tan 14,52 gam hỗn hợp X gồm NaHCO_3 , KHCO_3 , MgCO_3 bằng dung dịch HCl dư, thu được 3,36 lít khí CO_2 (đktc). Khối lượng KCl tạo thành trong dung dịch sau phản ứng là :

A. 8,94.

B. 16,17.

C. 7,92.

D. 11,79.

Câu 70. Cho 1,9 gam hỗn hợp muối cacbonat và hidrocacbonat của kim loại kiềm M tác dụng hết với dung dịch HCl (dư), sinh ra 0,448 lít khí (ở đktc). Kim loại M là :

A. Na.

B. K.

C. Rb.

D. Li.